Оподаткування підприємців-фізичних осіб в Німеччині

Д-р Олександр Кнут, Д-р Рікардо Джуччі

Німецька консультативна група в Україні

Презентація на замовлення Міністерства фінансів України

Берлін/Київ, 16 липня 2010 року

© German Advisory Group

Зміст

- Вступ
- Концепція підприємця-фізичної особи (далі – ПФО)
- Спрощена система для ПФО:
  - Облік
  - Податок на доходи фізичних осіб
  - Торгівельний податок
  - ПДВ
- Висновки

© German Advisory Group

Вступ

- Податкова система Німеччини передбачає кілька елементів спрощеної системи для ПФО, що покликані знизити адміністративний тягар.

- Ці правові норми виявилися ефективними з точки зору вартості та як захід політики щодо підтримки малого підприємництва в Німеччині.

- Саме тому уряд Німеччини змінював критерії участі в спрощеній системі декілька разів (у 2003 році, 2008 році та у липні 2009 року), що дозволило збільшити кількість ПФО, які отримують вигоду від цих заходів.

© German Advisory Group

Концепція підприємця-фізичної особи (ПФО)

В Німеччині існують два типи ПФО:

- ПФО, що займаються комерційною діяльністю (нім. “Gewerbetreibende”)
  = будь-яка особа, що отримує дохід від комерційної діяльності
  [юридична норма: §15 EStG.]

- „Freiberufler“ (Самозайняті особи, як-то “фрілансери”)
  = самозайняті особи конкретних професій, таких як практикуючий лікар, юрист, нотаріус, податковий консультант, вчений, письменник, журналіст, митець, педагог, викладач тощо.
  [юридична норма : §18 EStG.]

Важливо: ПФО не є юридичною особою і, таким чином, не є компанією.

© German Advisory Group

Спрощений облік

Хто має право?	• ПФО, що займаються комерційною діяльністю, з річним обсягом обороту < 500 тис. євро і річним прибутком < 50 тис. євро • „Фрілансери“, незалежно від обороту і прибутку
В чому полягає спрощення? (не завжди)	• Звільнені від зобов’язання вести “подвійну” (дублюючу) бухгалтерію • Спрощений розрахунок прибутку: прибуток є простим надлишком доходу, тобто прибуток = річний дохід мінус річні видатки • Спрощені записи: прості розписки про отримання готівки і видаткові ордери у вигляді заздалегідь надрукованих офіційних форм (бланків)
Яким є задум?	• Зменшення адміністративного тягаря для підприємців • Зменшення адміністративних витрат для податкових органів
Чому це є більш простим?	Для корпорацій та “великих” підприємців, що здійснюють комерційну діяльність: Прибуток розраховується як різниця між вартістю активів наприкінці відповідних років. Отже, необхідним є бухгалтерський баланс, який є більш складним і означає вищі витрати на облік та аудит.
Юридична норма	§§ 140, 141 AO, § 241a HGB, § 4 3-го абзацу EStG

© German Advisory Group

Податок на доходи фізичних осіб за касовим методом

Хто має право?	• ПФО, що займаються комерційною діяльністю, з річним обсягом обороту < 500 тис. євро і річним прибутком < 50 тис. євро • „Фрілансери“, незалежно від обороту і прибутку
В чому полягає спрощення?	• Прибуток* є об’єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб (а не корпоративним податком на прибуток) • Прибуток* розраховується на базі виставлених рахунків, тобто до уваги приймаються лише сплачені рахунки-фактури
Яким є задум?	Покращення ліквідності підприємців
Чому це є більш простим?	Для корпорацій та “великих” підприємців, що здійснюють комерційну діяльність: Прибуток розраховується на основі кількості рахунків, незважаючи на факт сплати цих рахунків. Коли платежі по прибутковому податку здійснюються перед тим як будуть сплачені регулярні рахунки, може виникнути проблема ліквідності.
Юридична норма	§§ 140, 141 AO, § 241a HGB, § 4 3-го абзацу EStG, § 11 EStG.

** прибуток = надлишок доходу, див. слайд “Спрощений облік” вище*

© German Advisory Group

Пільга зі сплати торгівельного податку та компенсації

Хто має право?	ПФО, що займаються комерційною діяльністю
В чому полягає спрощення?	• Пільга зі сплати торгівельного податку: 24 500 євро Базою оподаткування торгівельного податку є прибуток*. Лише частина прибутку, більша за 24 500 євро, є об'єктом оподаткування. • Компенсації по торгівельному податку: ПФО, що займаються комерційною діяльністю можуть вираховувати свої (майже) повні зобов'язання зі сплати торгівельного податку із суми зобов'язання зі сплати прибуткового податку. Торгівельний податок, таким чином, має (майже) нейтральний вплив.
Яким є задум?	Зменшення адміністративного і податкового навантаження
Юрид. норма	$ 11GewStG
Основа	Всі комерційні операції в Німеччині (для будь-якої юридичної форми бізнесу) є об'єктом оподаткування торгівельним податком. Це місцевий податок, який є важливим джерелом доходів місцевої влади. Ставка податку встановлюється кожним окремим муніципалітетом.

** прибуток = надлишок доходу, див. слайд "Спрощений облік" вище*

© German Advisory Group

Звільнення від сплати торгівельного податку

Хто має право?	„Фрілансери“
В чому полягає спрощення?	Звільнення від сплати торгівельного податку
Яким є задум?	Зменшення податкового навантаження для „Фрілансерів“*
Юридична норма	GewStG
*Подальший коментар	Оскільки ПФО, що займаються комерційною діяльністю можуть вираховувати свої (майже) повні зобов’язання зі сплати торгівельного податку із суми зобов’язання зі сплати прибуткового податку, мета звільнення “Фрілансерів” від сплати торгівельного податку не є до кінця зрозумілою. З цієї причини в Німеччині сьогодні існує дискусія з приводу можливого анулювання цієї пільги.

© German Advisory Group

Звільнення від сплати ПДВ

Хто має право?	ПФО, що займаються комерційною діяльністю і “Фрілансери”, чий сумарний оборот впродовж минулого року був меншим за 17 500 євро, і чий очікуваний оборот поточного року не перевищить 50 000 євро.
В чому полягає спрощення? (не завжди)	Звільнення від сплати податку на додану вартість Якщо підприємці оберуть звільнення від сплати ПДВ, нарахування ПДВ по їх рахункам, а також відшкодування ПДВ для них не дозволяється.
Яким є задум?	Зменшення адміністративного тягаря для підприємців
Чому це є більш простим?	Підприємцям немає потреби заповнювати декларації зі сплати ПДВ, що заощаджує час та кошти на облік.
Юридична норма	§ 19 UStG

© German Advisory Group

Зобов'язання зі сплати ПДВ за касовим методом

Хто має право?	• ПФО, що займаються комерційною діяльністю, з річним оборотом < 500 тис. євро* • „Фрілансери", незалежно від обсягу обороту
В чому полягає спрощення?	• ПДВ розраховується на основі підтверджених рахунків, тобто до уваги приймаються лише сплачені рахунки-фактури
Яким є задум?	Покращення ліквідності підприємців
Чому це є більш простим?	Для корпорацій та "великих" підприємців, що здійснюють комерційну діяльність: Зобов'язання зі сплати ПДВ розраховуються на основі кількості рахунків, незважаючи на факт сплати цих рахунків. Коли ПДВ сплачується до реальної оплати рахунків, може виникнути проблема ліквідності.
Юрид. норма	§§ 13, 20 UStG
*Подальший коментар	До 1 липня 2009 року поріг був на рівні 250 тис. євро. У якості антикризового заходу уряд Німеччини підвищив поріг до 500 тис. євро. Починаючи з 1 січня 2012 року, цей поріг знову буде складати 250 тис. євро.

© German Advisory Group

Висновки

- Основними рисами спрощеного режиму оподаткування для ПФО у Німеччині є:
  - Зменшення адміністративного навантаження та витрат на облік
  - Покращення ліквідності підприємців
- Не існує системних податкових переваг для ПФО: Облік і процедура оподаткування є легшими, проте податкове навантаження не є (значно) нижчим.
- Тому:
  - Спрощений режим сприяє розвитку малих та середніх підприємств у Німеччині
  - Водночас: Немає економічних та структурних викривлень
  - Та: Немає значних втрат доходів держави
- Висновок: Хороша система, що може бути використана як зразок для інших країн.

© German Advisory Group

Перелік юридичних норм

Абревіатура	Повне найменування	Переклад
AO	Abgabenordnung	Фіскальний кодекс Німеччини
EStG	Einkommenssteuergesetz	Кодекс з податку на доходи фізичних осіб Німеччини
HGB	Handelsgesetzbuch	Комерційний кодекс Німеччини
GewStG	Gewerbesteuergesetz	Кодекс з торгівельного податку Німеччини
UStG	Umsatzsteuergesetz	Кодекс з податку на додану вартість Німеччини

© German Advisory Group

Контакти

Д-р Олександр Кнут
knuth@berlin-economics.com

Д-р Рікардо Джуччі
giucci@berlin-economics.com

Німецька консультативна група
c/o BE Berlin Economics GmbH
Schillerstr. 59, D-10627 Берлін
Тел.: +49 30 / 20 61 34 64 0
Факс: +49 30 / 20 61 34 64 9
E-mail: info@beratergruppe-ukraine.de
www.beratergruppe-ukraine.de

© German Advisory Group